

14. *Despre Instrumentul Bibliometric Național*. [on line]. [accesat 27.11.2018]. Disponibil: <https://ibn.idsi.md/ro/despre-IBN>
15. *Știu.md* [online]. [accesat 27.11.2018]. Disponibil: <http://stiu.md/>
16. LUPU, V., SOBEȚCHI, V. Prestarea serviciilor bibliometrice în biblioteca universitară = Carrying out bibliometric services in the university library. In: *Confluente Bibliologice* [online]. 2015, nr. 1-2(39-40), pp. 63-68 [accesat 26.11.2018]. Disponibil: <https://en.calameo.com/read/001133349075fcd341852>

PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL ALE UTILIZATORILOR DE BIBLIOTECĂ

Elena Stratulat
Biblioteca Tehnico-științifică a UTM,
Filiala FCIM și FET

Abstract: *Lucrarea abordează problema conștientizării importanței acțiunilor legale privind asigurarea protecției datelor cu caracter personal și prevenirea riscurilor, în general, și cu referire la bibliotecă. Sunt examinate următoarele aspecte: terminologia în domeniul protecției datelor; principiile-cheie privind protecția datelor; normele legislației privind protecția datelor; drepturile și obligațiile persoanei vizate și aplicarea acestora.*

Cuvinte cheie: protecția datelor cu caracter personal, prelucrare de date, date personale.

În societatea contemporană, denumită și “societate a comunicării”, *actualitatea* este determinată de contextul global al valorificării protecției datelor cu caracter personal ca un drept fundamental, având ca *scop*: conștientizarea importanței acțiunilor legale de prelucrare de date, asigurarea protecției datelor cu caracter personal și prevenirea riscurilor, inclusiv cu referire la bibliotecă.

Prezenta comunicare are drept *obiective*: studierea actelor normative ce reglementează protecția datelor cu caracter personal; familiarizarea cu problematica protecției datelor cu caracter personal; aplicarea corectă a normelor privind protecția datelor cu caracter personal; înțelegerea conținutului dreptului la protecția datelor cu caracter personal;

În legislația națională privind protecția datelor cu caracter personal se utilizează termenii cu următoarele semnificații:

date cu caracter personal – orice informații privind o persoană fizică identificată sau identificabilă (precum numele, numărul de telefon, adresa de e-mail, data, locul nașterii etc.) [3];

prelucrare - orice operațiune sau serie de operațiuni efectuate asupra datelor cu caracter personal prin mijloace automatizate sau neautomatizate, cum ar fi colectarea, înregistrarea, stocarea, păstrarea, modificarea, consultarea, utilizarea, dezvăluirea prin transmitere, combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea [3];

operator – persoana fizică sau persoana juridică de drept public sau de drept privat, inclusiv autoritatea publică, orice altă instituție ori organizație care, în mod individual sau împreună cu altele, stabilește scopurile și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal prevăzute în mod expres de legislația în vigoare [3].

La nivelul domeniului biblioteconomic există o multitudine de documente ce vin să susțină dreptul la protecția și confidențialitatea datelor cu caracter personal.

Pe plan internațional, menționăm documentele IFLA: *Declarația IFLA privind confidențialitatea în mediul de bibliotecă din 14 august 2015*[11]; *Codul de etică al IFLA pentru bibliotecari și alți lucrători de informare din 12.08. 2012*[10]; *Declarația IFLA privind accesul la informațiile identificabile cu caracter personal în înregistrările istorice din 03.12.2008*[11]; *Declarația IFLA privind bibliotecile și libertatea intelectuală din 25.03.1999* [13].

Protecția datelor cu caracter personal în biblioteci este stipulată în legislația Republicii Moldova. Astfel, în *Legea cu privire la biblioteci (nr. 160 din 20.07.2017)* este prevăzut: „Biblioteca asigură dreptul utilizatorului la confidențialitate asupra informației solicitate prin utilizarea serviciilor de bibliotecă și a datelor cu caracter personal ale utilizatorului aflate în posesia bibliotecii”. [1]

Ca normă de conduită morală obligatorie pentru toți bibliotecarii din Republica Moldova este *Codul deontologic al bibliotecarului din Republica Moldova, aprobat la 5 noiembrie 2014, care prevede*: „Bibliotecarul trebuie să garanteze o abordare personală asigurând confidențialitatea datelor referitoare la utilizatori, a surselor info-documentare consultate și respectând dreptul acestora la intimitate”. [4]

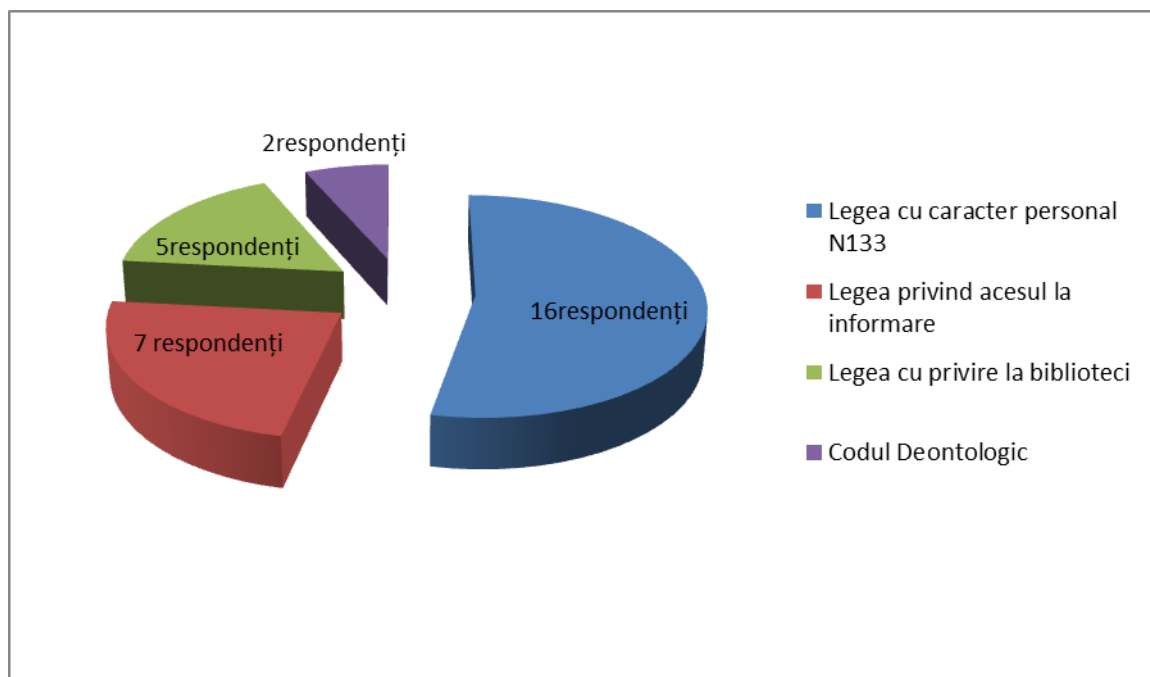
Schimbările ce au loc în societate în ultima perioadă impun instituțiilor publice anumite rigori în ceea ce privește protecția datelor. Din aceste considerente sunt elaborate politici instituționale, se concep programe de securitate informațională, care au drept scop protejarea datelor cu caracter personal. În acest sens, la nivelul bibliotecilor s-au adoptat acte ce reglementează securizarea datelor cu caracter personal așa ca: *Politica de securitate privind protecția datelor cu caracter personal în cadrul sistemelor informaționale*; [6] *Regulament privind prelucrarea datelor cu caracter personal al utilizatorilor*; [8] *Regulament pentru utilizatorii Bibliotecii Tehnico-științifice a UTM*; [9] *Instrucțiune privind înregistrarea utilizatorilor în Biblioteca Tehnico-științifică a UTM*.

În cadrul temei ”*Protecția datelor cu caracter personal*” a fost efectuat un studiu de caz. S-a elaborat un chestionar aplicat pe un eșantion de 30 de respondenți - angajați ai bibliotecilor universitare ASEM și UTM. Au fost răspândite 30 chestionare, acestea fiind recuperate integral. Chestionarea s-a realizat în perioada noiembrie-decembrie 2017.

Vom prezenta în continuare rezultatele prelucrării răspunsurilor obținute.

La întrebarea: *considerați legală solicitarea datelor personale de la utilizatori?* majoritatea respondenților au dat un răspuns afirmativ. Astfel, 29 persoane consideră legală solicitarea datelor personale de la utilizatori, pentru o mai bună funcționare a procesului de deservire a utilizatorilor.

Următoarea întrebare a cerut să *se numească documentele de nivel național care permit colectarea, păstrarea și confidențialitatea datelor personale*. Rezultatele sunt reflectate în diagrama de mai jos. Din ea observăm, mai bine de jumătate din respondenți cunosc legislația specială (Legea cu caracter personal nr. 133), fapt îmbucurător. În același timp, cunoașterea slabă a documentației de bibliotecă este îngrijorătoare. Bibliotecarii trebuie să înțeleagă seriozitatea problemei, preocupările organelor de nivel înalt pentru protecția datelor cu caracter personal.

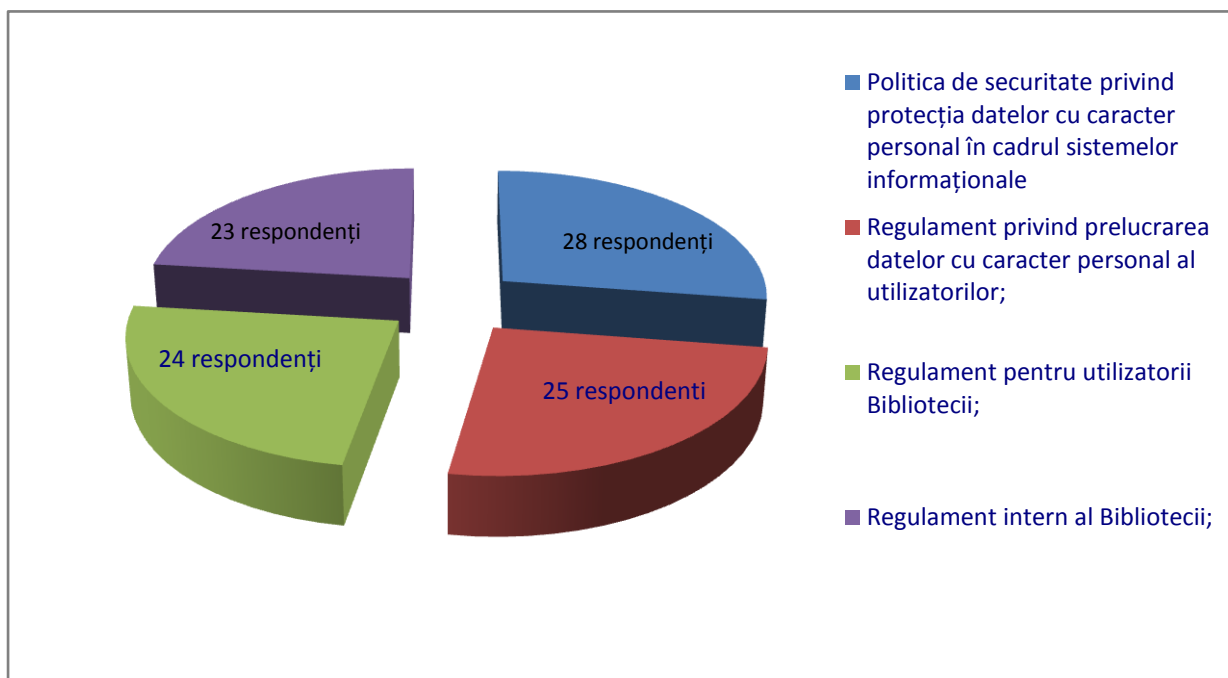
Fiind întrebați dacă *cunosc conținutul declarațiilor IFLA de protecție a datelor personale*, majoritatea respondenților au dat un răspuns negativ. De aici deducem că respondenții nu sunt bine informați cu documentele elaborate de IFLA și necesită o documentare mai amplă în această privință.

Răspunsurile la solicitarea: *numiți documentele de ordin intern Universitate/Biblioteca, care reglementează colectarea și protecția datelor personale* sunt reflectate în diagrama ce urmează.

Din diagramă se vede că fiecare document este cunoscut de respondenți. Reiese, că la nivel instituțional este bine cunoscut cadrul de reglementare.

Vizavi de întrebarea: *cum găsiți că e tratată problema protecției datelor cu caracter personal în documentele instituționale?* s-a constatat că respondenții, adică acei care au susținut că cunosc respectivele documente, sunt satisfăcuți de

modul cum este tratată problema, doar 3 consideră că aspectul e reflectat *foarte bine* și 2 - *insuficient*.

Am considerat important sa aflăm dacă respondenții cunosc *ce date personale sunt solicitate de la utilizatori? (enumerati)?* Respondenții au enumerat datele cu caracter personal pe care le solicitată de la utilizatori așa ca: numele, prenumele; IDNP-ul; semnătura; numărul de telefon/fax; numărul de telefon mobil; adresa (domiciliu/reședință); adresa e-mail; profesia și/sau locul de muncă; fotografie. Cunoașterea datelor personale deja este un pas spre înțelegerea importanței asumării responsabilității pentru confidențialitate și protecție.

Fiind întrebați: *unde sunt înregistrate datele cu caracter personal?* respondenții au demonstrat că cunosc foarte bine documentele de bibliotecă, unde se înregistrează datele cu caracter personal. Au fost numite: Fișa de înregistrare la Bibliotecă; Carnetul de cititor; Baza de date "Student"; Baza de date "Biblioteca electronică".

La solicitarea: *numiți modalitățile de securitate a datelor personale în bibliotecă*, respondenții au dat dovadă de o bună cunoaștere a modalităților de securitate a datelor cu caracter personal, fiind enumerate: respectarea regulamentului de ordin intern; acces la baze de date cu parolă (logare), asigurarea condițiilor de păstrare.

O întrebare a chestionarului a fost: *împrumutați publicațiile bibliotecii în schimbul actelor personale?* În rezultatul analizei răspunsurilor am constatat că 29 din respondenți practică acest lucru, cu excepția unui respondent, care a spus că împrumută doar în cazuri excepționale. Desigur, aceasta nu este o experiență

pozitivă or bibliotecarii își asumă mare responsabilitate privind securitatea actelor personale ale utilizatorilor.

În contextul instruirii, respondenții au fost întrebați: *sunteți instruiți în cadrul bibliotecii privind gestiunea datelor personale a utilizatorilor?* În rezultatul analizei răspunsurilor din chestionare am constatat că personalul de bibliotecă cunoaște regula că, odată cu semnarea fișei de lichidare a utilizatorului, se lichidează tot ce ține de datele cu caracter personal. Însă instruire cu privire specială la protecția datelor personale nu se efectuează.

Întrebarea, care decurge din precedenta este: *dacă da, numiți formele și metodele de instruire.* La această întrebare respondenții au spus că sunt informați prin intermediul ședințelor administrative, poștei corporative, ordinelor și dispozițiilor administrației.

Analizând *sugestiile* respondenților privitor la protecția datelor cu caracter personal, am reținut că este necesară instruirea, informarea mai amplă prin intermediul seminarelor, training-uri susținute de persoane juridic competente.

În *ansamblu*, analiza chestionarelor a reliefat faptul că: subiecții intervievați sunt conștienți de importanța problemei abordate, relativ informați cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal, la nivel național și local. Totodată, ei nu cunosc în amănunte documentația de bibliotecă pe problema vizată.

În scopul asigurării protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei fizice în bibliotecă, în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, propunem unele *recomandări*:

1. Obținând statutul de operator de date cu caracter personal, biblioteca trebuie să-și asume integral respectarea legislației în vigoare privind protecția datelor cu caracter personal, libera circulație a acestor date, protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice.

2. Pentru o mai bună funcționare a bibliotecii ca operator de date, un bun parteneriat cu utilizatorii și prevenirea situațiilor de conflict de ordin juridic, în procesul de activitate a bibliotecilor este necesară informarea sistematică și instruirea continuă a bibliotecarilor vizavi de modificările legislative de nivel internațional, național, local.

3. Pentru eficientizarea activității ar fi binevenită editarea unor publicații de referință, metodice și bibliografice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal.

Referințe bibliografice:

1. Lege cu privire la biblioteci: nr. 160 din 20.07.2017. In: *Monitorul oficial al Republicii Moldova*, 2017, nr. 301-315, 18 august, pp. 141-147.
2. Lege privind protecția datelor cu caracter personal: nr. 133 din 08.07.2011. In: *Monitorul oficial al Republicii Moldova*. 2011, nr. 170-175, pp. 8-16.
3. *Aspecte generale și practice privind protecția datelor cu caracter personal [online]*. Chișinău: CNPDCP al Republicii Moldova, [2012?] [citată 11.11.2018]. Disponibil: http://discus.idsi.md/sites/default/files/Aspecte-PDCP_0.pdf
4. *Codul deontologic al bibliotecarului din Republica Moldova [online]*. Chișinău, 2014 [citată 12.11.2018]. Disponibil: http://abrm.md/?page_id=1234
5. *Politica de confidențialitate. Prelucrarea datelor cu caracter personal [online]*. București, 2013 [citată 21.11.2018]. Disponibil: <http://despre.bibliotecahamangiu.ro/confidentialitate/>
6. *Politica de securitate privind protecția datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale gestionate de IP "Universitatea Tehnică a Moldovei" [online]*. Chișinău: UTM, 2015. 18 p. [citată 21.11.2018]. Disponibil: http://utm.md/acte_normative/interne/Politica%20securit.pdf
7. *Protecția datelor cu caracter personal în Uniunea Europeană [online]*. Bruxelles, 2010 [citată 22.11.2018]. Disponibil: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/data_protection/data_protection_1002_ro.pdf
8. *Regulament intern al Bibliotecii Tehnico-Științifice a Universității Tehnice a Moldovei [online]*. Chișinău: BTȘ UTM, 2017. 10 p. [citată 21.11.2018]. Disponibil: http://utm.md/acte_normative/interne/reg-intern-bibl-utm-2017.pdf
9. *Regulament pentru utilizatorii Bibliotecii Tehnico-Științifice a Universității Tehnice a Moldovei [online]*. Chișinău: BTȘ UTM, 2017 [citată 22.11.2018]. Disponibil: http://utm.md/acte_normative/interne/reg-utiliz-bibl-utm-2017.pdf
10. *IFLA Code of Ethics for Librarians and Other Information Workers [online]*. 2012 [citată 20.11.2018.] Disponibil: <https://www.ifla.org/news/ifla-code-of-ethics-for-librarians-and-other-information-workers-full-version>
11. *IFLA Statement on Access to Personally Identifiable Information in Historical records [online]*. 2014 [citată 20.11.2018]. Disponibil: <https://www.ifla.org/publications/ifla-statement-on-access-to-personally-identifiable-information-in-historical-records>
12. *IFLA Statement on Privacy in the Library Environment [online]*. 2015 [citată 20.11.2018]. Disponibil: <https://www.ifla.org/publications/node/10056>
13. *IFLA Statement on the Right to be Forgotten (2016) [online]*. 2016 [citată 20.11.2018]. Disponibil: <https://www.ifla.org/publications/node/10320>
14. *Personal data protection policy [online]*. Greece, 1997 [citată 21.11.2018]. Disponibil: <http://www.lis.upatras.gr/en/personal-data-protection-policy/>
15. *Public Library Legislation [online]*. Ontario [citată 21.11.2018]. Disponibil: <http://www.mtc.gov.on.ca/en/libraries/legislation.shtml>
16. *University of York Library Data Protection Statement [online]*. York, 2017 [citată 21.11.2018]. Disponibil: <https://www.york.ac.uk/library/using-the-library/data/>
17. *Was regelt das Datenschutzrecht? [online]*. Berlin, 2016 [citată 22.11.2018]. Disponibil: <http://www.bibliotheksportal.de/themen/recht/datenschutzrecht.html#c1578>